

**ANKARA
TİCARET BORSASI
Basın Bürosu**

GÜNLÜK BASIN ÖZETLERİ

**07 Mayıs 2020
Perşembe**

RESMÎ GAZETE’DE BUGÜN

07 Mayıs 2020 Perşembe

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ

YÖNETMELİKLER

- Türkiye İstatistik Kurumu Başkanlığı Hizmet Birimlerinin Kuruluş, Görev ve Yetkilerine Dair Yönetmelik
- İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Kontrolörleri Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- İçişleri Bakanlığı Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Millî Savunma Bakanlığı Akaryakıt İkmal ve NATO POL Tesisleri İşletme Başkanlığı Akaryakıt Ölçü, Stok, Fire İşlemleri ile Akaryakıt Kalite Kontrol Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Türk Gıda Kodeksi Gıdalara Vitaminler, Mineraller ve Belirli Diğer Öğelerin Eklenmesi Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Finansal Piyasalarda Manipülasyon ve Yanıltıcı İşlemler Hakkında Yönetmelik
- Bursa Uludağ Üniversitesi Kent Tarihi Çalışmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi Yönetmeliği
- Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Sağlıklı ve Aktif Yaşlanma Çalışmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi Yönetmeliği

Hububatta prim desteği 20 kuruş olmalı

TMO'nun alım fiyatlarında yüzde 16 ila yüzde 24 arasında fiyat artışı olduğunu vurgulayan UHK Başkanı Özkan Taşpınar, destekleme priminin ise sabit kaldığını söyledi. Taşpınar, 10 kuruş olan prim desteğinin 20 kuruşa çıkarılmasının üreticiyi rahatlatacağını kaydetti.

07 Mayıs 2020

Hasat dönemi öncesi açıklanan hububat müdahale alım fiyatından memnun olan üretici, prim desteklerini ise yetersiz buldu. Cumhurbaşkanı Erdoğan pazartesi Toprak Mahsulleri Ofisi'nin (TMO) üreticiden ton başına kırmızı ve beyaz sert ekmeklik buğdayı 1.650 liradan, arpayı 1.275 liradan, makarnalık buğdayı 1.800 liradan, çavdar- yulaf-tritikaleyi 1.250 liradan alacağını açıklamıştı. Açıklanan fiyatlar geçen seneye göre; makarnalıkta yüzde 24.4, ekmeklik buğdayda yüzde 22.2, arpada yüzde 16 civarında artış gösterdi. Geçen sene kilo başına 5 kuruştan 10 kuruşa çıkarılan prim miktarında artış yapılmadı. 2020 ürünü için çiftçiye kilo başına 10 kuruş destekleme primi ödenecek. Bu fiyatlara ilave olarak çiftçimiz kiloda 10 kuruş ürün primi ile birlikte mazot, gübre, sertifikalı tohum ve diğer desteklemelerle toplam ton başına 230 lira ilave bir gelire kavuşacak.

Rekolte artışı görülüyor

Açıklanan fiyatların müdahil fiyatlar olduğuna dikkat çeken Ulusal Hububat Konseyi (UHK) Başkanı Özkan Taşpınar, bunun piyasaya verilen bir mesaj olarak değerlendirilmesi gerektiğini belirterek “İç piyasa ile dünya fiyatları dengelenmiştir. Mahsul, serbest piyasa ve borsalarda bu fiyatların üzerinde işlem görecektir. Dünyada ve Türkiye’de bir rekolte artışı görülüyor. Ayrıca ton başına verilecek 230 liralık ilave desteklerle buğday üreticimizin eline ton başına 1900- 2000 lira kadar para geçecektir. Açıklanan hububat müdahil alım fiyatlarının bu açıdan olumlu olduğunu söyleyebiliriz” dedi.

Geçen sene kiloda 5 kuruş olan prim desteğinin kiloda 10 kuruşa yükseltilmesi ve ilave destekler ile çiftçimizi buğday ekimine ısındırmaya başladığını belirten Taşpınar; “On yıl önce 9 milyon hektar olan buğday ekim alanının geçen yıla kadar 7 milyon hektara düşmesi en büyük tehlikedir. Türkiye, hammaddesi buğdaya dayalı un, makarna, bulgur gibi ürünlerin ihracatında dünyada önemli bir yere sahiptir. İthal ettiği buğdayı yurt içinde işleyerek mamul madde olarak ihraç etmekte ve bundan dolayı ülkemiz döviz kazanmaktadır. Biz istiyoruz ki ihraç ettiğimiz ürünlerin hammadde ihtiyacını en yüksek oranda yurt içinden karşılayalım, başka ülkelerin çiftçisini değil kendi çiftçimizi destekleyelim. Yeni sezonda çiftçinin girdilerle daha çok desteklenmesi ve stratejik öneme sahip buğdayın prim desteğinin en az 20 kuruşa yükseltilmesiyle birlikte ekim alanlarına bağlı olarak buğday rekoltemizi de arttıracaktır.”

Avrupa’dan paketli un talebi arttı

Türkiye Un Sanayicileri Federasyonu (TUSAF) Başkanı Eren Günhan Ulusoy, son iki yıldır buğdaya enflasyonun artışı üstünde fiyat verilmesinin ekim alanlarındaki daralmayı durdurarak genişlemesini sağlayacağını, buğday üretiminin artacağını ifade etti. COVID-19 salgını sürecinde Avrupa’dan yoğun bir şekilde paketli un talebi gelmeye başladığını kaydeden Ulusoy, "Buğday üretiminin artması, un sanayicisi açısından da olumlu bir gelişme. Hammadde üretimindeki güç, sanayicimizi dış piyasalarda daha güçlü hale getirecek. Tüm dünyada yüksek bir talep oluştu. Hem iç piyasada hem de ihracatta talebin COVID-19 etkisiyle ani artması, işletmelerimizin atıl durumda olan kapasitelerinin de faaliyete geçmesini ve bu süre içerisinde yüksek kapasite ile çalışmalarını sağladı” diye konuştu. Türkiye’nin buğday ithalatının, ihracatta ve iç piyasada gerçekleşen talep artışı nedeniyle 2019-2020 sezonunda 9 milyon tonun üstünde gerçekleşeceğini belirten Ulusoy, “Bu nedenle buğdaya verilen fiyat artışı, buğday üretimini artırıp ithalatı düşürmesi yönüyle de çok önemli” değerlendirmesinde bulundu.

Online ticaret 7 yıllık hayalini 7 haftaya sığdırdı

Evde izolasyonla online platformlarda artan ticaret hacminin yarısına yakınının, kalıcı olması bekleniyor

Pandemi, e-ticarete çitayı uzun dönemli beklentilerin üstüne çıkardı. Sadece geçen mart ayında 3 milyon kart ilk kez e-ticarete kullanıldı. Trafiğin yüzde 25'i yeni kullanıcılardan gelirken, online alışveriş taşımalarında 2,5 kat artış yaşandı. Günlük siparişlerde de 3 kata varan artışlar oldu. Sektör temsilcilerinin anket verilerine dayanarak yaptığı tahminlere göre ilk kez e-ticaretle tanışan kart kullanıcılarının yüzde 46'sı salgın sonrası dönemde kalıcı kullanıcılar arasında yer alacak. Ciro artışındaki kalıcılığın da aynı oranda gerçekleşeceği öngörülüyor. 950 üst düzey sektör temsilcisinin katıldığı konferansta, gelecek 7 yılda değişebileceği öngörülen tüketici alışkanlıklarının, salgın sonrası sosyal izolasyonda geçen 7 haftada değiştiğine vurgu yapıldı. Salgının ilk ayı martta 3 milyon yeni kartlı kullanıcı internetten alışveriş yaptı. Sektör liderleri koronavirüs etkisi ile e-ticaretle tanışanların yüzde 46'sının sonrasında kalıcı olacağını öngörüyor. Hatta gıdada mutlu müşterilerin yeni müşteri getirmesiyle iki kat büyüme beklenirken, en zor kategori gıdada alışkanlık kazanan müşterinin tekstil, elektronik gibi alanlarda alışveriş yapmasının daha kolay olacağı da savunuluyor.

Alkaş tarafından düzenlenen perakende sektörünün ve e-ticaretin paydaşlarını biraraya getiren FutureCommerce360 Loading konferansının ilki dijital olarak gerçekleşti. İnternette canlı yayınlanan oturumlara 950 üst düzey sektör temsilcisinin katıldığı etkinlikte bir de interaktif anket yapıldı. "COVID-19 döneminde artan e-ticaret cirolarının yüzde kaçının sonraki dönemde de kalıcı olacak" sorusuna da yüzlerce izleyicinin yüzde 5 ile yüzde 100 arasında verdiği yanıtların ortalaması yüzde 46 oldu.

Açılış konuşmasını yapan ve konferansın ana sponsoru Inveon'un Kurucusu ve CEO'su Yomi Kastro, salgınla birlikte 7 yılda değişmesini bekledikleri tüketici alışkanlıklarının, sosyal izolasyonda geçen 7 haftada değiştiğini kaydetti. Kastro, genel olarak e-ticaret hacminin yüzde 25'lik kısmının sadece yeni kullanıcılardan geldiğini belirtti. Panelde konuşan Hepsiburada.com Ticari Grup Başkanı Mutlu Erturan, BKM verilerine göre sadece mart ayında 3 milyon kartın ilk kez internette ödemelerde kullanıldığını belirterek, e-ticaretle tanışan tüketicinin yüzde 100'ünün salgından sonra kalıcı olacağını vurguladı. Erturan, bazı alanlarda 10- 15 kat artışların yaşandığı e-ticarette önümüzdeki dönemlerde düşüş beklemediğini belirtti. Özellikle gıda alanında ilk kez tanışan müşterinin memnuniyetini anlatarak, en az bir müşteriyi daha getireceğini belirten İstegelsin.com Kurucu ve CEO'su Sedat Yıldırım ise yüzde 100'ün kalıcı olacağını ayrıca yüzde 100'lük de büyüme beklediğini belirtti. En çok büyüyen alanlardan biri olarak hazırlıkları yaptıklarını ancak bu kadar büyüme beklemediklerini anlatan Yıldırım, "Biz dijitalde doğmuş bir marketiz. Çin'i takip ederek kapasiteleri artırdığımızı düşünüyorduk. Ancak bir haftada 3 kat talep artışı beklediğimiz bir şey değildi. Yine aramıza yüzlerce çalışan ekledik. Gıda kapasitesini bir gecede artırmak mümkün değil. Soğuk zincir yatırımı çabucak yapamıyorsunuz. Buna rağmen gecikmeleri müşteri anlayışla karşılıyor." diye konuştu.

Salgın dönemi 'Kargom nerede' sorgulamaları 2 kat arttı

Gıdanın en son e-ticarete eklenen kategorilerden olmasını da operasyonel zorluğa bağlayan Yıldırım, "Sebzeyi seçerek almakta ısrarcı tüketiciye seçmeden almasının daha sağlıklı olduğunun gösterildiği bir dönemde, tüketicinin en uzak durduğu alanlardan biri olan gıda alışverişinde e-ticaret kolaylığı ile tanışan müşterinin geri döneceğini düşünmüyorum. Aksine önümüzdeki dönemde birkaç müşteri daha getirecek" dedi. Ceva Hindistan, Ortadoğu ve Afrika'dan Sorumlu İş Geliştirme Kıdemli Başkan Yardımcısı Murat Karadağ, e-ticaret taşımalarının 2.5 kat arttığını belirterek, uzayan teslimat sürelerinde sitelerde yer alan 'kargom nerede' sorgulamalarının 2 kat arttığını kaydetti.

Alkaş Yönetim Kurulu Başkanı Avi Alkaş'ın moderatörlüğünde yayına katılan Migros Ticaret A.Ş. İcra Başkanı Özgür Tort, teslimat sayılarında 4.5 kat bir artışa ulaşıldığını belirterek, "Sanal Market'le en kısa sürede 81 şehirde e-ticaret teslimatı yapacağız. 60 şehir ve 200 mağaza

teslimatından 75 şehir, 400 mağaza teslimata ulaşıldı. 5 yılda gelebileceğimiz seviyeye bir anda geldik” dedi.

Pandemi sonrasında da çoklu kanal kullanımı yaygınlaşacak

Nielsen Türkiye ‘COVID-19 Döneminde Online Alışverişçinin Yolculuğu’ araştırmasının raporunu ilk kez paylaştı. Nielsen Türkiye Genel Müdürü ve Perakende Grup Başkan Yardımcısı Didem Şekerel Erdoğan, pandemi döneminde alışverişçilerin çoklu kanal kullanımının arttığını ve bunun da e-ticarette katalizör etkisi yarattığını gördüklerini ifade etti. Pandemi sonrasında da çoklu kanal kullanımının yaygınlaşacağını öngördüklerini vurgulayan Erdoğan, dijital ve teknolojik fiziksel dönüşüm sürmekle birlikte, özellikle Türk alışverişçisi için belirli ürün gruplarında ürünü dokunarak, hissederek seçmenin hala çok önemli olduğunu ve alışverişçilerin mağaza içindeki deneyimini çok değerli bulduklarını belirtti. Erdoğan, tüm bu nedenlerden ötürü, diijital dönüşüme paralel biçimde önümüzdeki dönemde fiziksel mağazaların da alışverişteki önemini korumaya devam edeceğini vurguladı.

Swap görüşmeleri sürüyor sermaye kontrolü olmayacak

Bakan Albayrak, G20 ile swap görüşmelerinin sürdüğünü belirterek, “Birden fazla anlaşma olabilir” dedi. Albayrak, “En kötü senaryoda ekonomik aktivite ikinci yarıda normale dönecek” ifadelerine yer verdi.

Hazine ve Maliye Bakanı Berat Albayrak, “G20’de ticaret açığı verdiğimiz ve serbest ticaret anlaşmamız olan ülkelerle birebir swap görüşmeleri yapıyoruz. Sonuçlanmadan yorum yapmak doğru değil, ama birden fazla olma olasılığı yüksek” dedi. TCMB’nin brüt ya da net rezerv hedefinin olmadığını kaydeden Albayrak, “Türkiye’nin rezervleri fazlasıyla yeterli seviyede” ifadelerine yer verdi.

Hazine ve Maliye Bakanı Berat Albayrak, Citigroup ve Societe Generale’in düzenlediği konferansta yabancı yatırımcılar ile bir araya geldi. Bakan Albayrak önce Türkiye’nin salgınla mücadelesini ve alınan tedbirleri anlattı. Albayrak, pandeminin ekonomiye etkileriyle ilgili olarak “Pandemi öngörü yapmayı zorlaştırıyor ancak Türkiye’de salgın kontrol altında, veriler bunu gösteriyor. Bu yüzden biz de yasakları kontrollü olarak gevşetmeye başlıyoruz” dedi.

Bakan Albayrak, buluşmanın soru cevap bölümünde makroekonomik verilere ilişkin sorulara yanıt olarak, Türkiye’de büyümenin pozitif tarafta kalacağını, enflasyon baskısı yaşanmayacağını ve yılsonunda sınırlı cari

açık öngördüklerini dile getirdi. Albayrak, "İhracat ve turizmde düşüş olsa da, emtia fiyatlarındaki düşüş ile cari dengede önemli değişiklik olmayacak. En kötü senaryoda ekonomik aktivite ikinci yarıda normale dönecek" dedi.

"Rezervler yeterli seviyede"

Toplantıda soruların yoğunlaştığı alanlar swap hattı anlaşması, rezervler ve kura müdahale konularında oldu. Bakan Albayrak Merkez Bankası rezervlerinin yeterli durumda olduğuna dikkat çekerek, koronavirüs salgını sürecinde tüm gelişmekte olan ülkelerin para birimlerini desteklediğini kaydetti. Albayrak, "Bankalar ve özel sektör borçlarının tamamına yakınına rahatlıkla çeviriyorlar. Hazine'nin 2020'de çevirmesi gereken borç sadece 4.7 milyar dolarda kaldı" dedi.

Albayrak, Merkez'in de rezervlerinin etkin kullanıldığını belirterek swap hattı konusunda birden fazla yerle görüşmenin sürdüğünü söyledi. Albayrak, G20 ülkeleri, Türkiye'nin büyük ticari ortakları, serbest ticaret anlaşmasının olduğu ülkeler ile Türkiye'nin yüksek dış ticaret açığı verdiği ülkelerle görüşmelerin sürdüğünü vurguladı. Görüşmelerin tamamlanması durumunda hemen açıklama yapılacağını kaydeden Albayrak swap hattı konusunda önemli olanın yerel para birimlerinin kullanımı olduğuna dikkat çekti.

"Sermaye kontrolü kesinlikle olmayacak"

Bankaların swap işlemlerinin kısıtlanması konusunda ise Albayrak ciddi dalgalanmalar yaşandığında bunun Türkiye'ye olumsuz yansımaları olduğunu ve bunu önlemek için piyasayı Türkiye'ye taşıdıklarını kaydetti. Türkiye'de sermaye kontrolü olmayacağına vurgu yapan Albayrak, Hazine'nin borçlanma planında da şimdilik değişiklik olmadığını belirtti. Hem Hazine'nin hem şirketlerin hem de bankaların borç ödeme ve sermaye konusunda hiçbir sıkıntısı olmadığını kaydeden Albayrak, kurda ciddi sapmalar olursa Merkez Bankası'nın tüm araçlarını kullanacağını da söyledi.

IMF ile stand-by'a yönelik hiçbir anlaşma olmadığını dile getiren Albayrak, ne döviz rezervi hedefi ne de kur hedefi olmadığını, Türkiye'nin dalgalı kur rejiminden sapmayacağını ifade etti.

BDDK, bankaların yurtdışındaki TL işlemlerine sınırlama getirdi

BDDK, spekülatif döviz alımlarının önüne geçilmesi ve kurdaki yükselişin engellenmesi için yeni bir adım daha attı. TL kısıtlamasına swaptan sonra bankaların bazı yurtdışı işlemleri de eklendi.

Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (BDDK) koronavirüs salgını nedeniyle istihdamın ve işletmelerin desteklenmesi için, bankaların bazı yurtdışı TL işlemlerinde sınırlamaya yönelik düzenlemeye gitti. Daha önce bankaların yurtdışında swap işlemi yapmasını sınırlayan BDDK, bu kez de bankaların yurtdışında TL ile mevduat, repo yapmalarını kısıtladı. Bu hamleyle yine yurtdışına TL verilerek yurtiçinde spekülatif döviz işlemi yapılmasının önüne geçilmesi hedefleniyor.

BDDK'nın internet sitesinde dün yer alan açıklamada, "Bankaların, yurtdışındaki konsolidasyona tabi kredi kuruluşu ve finansal kuruluş niteliğini haiz ortaklıkları ile yurtdışındaki şubeleri de dahil olmak üzere, yurtdışında yerleşik finansal kuruluşlara yapacakları TL plasmanlar, TL depo, TL repo ve TL kredilerin toplamının bankaların en son hesapladıkları yasal özkaynaklarının yüzde 0,5'i ile sınırlandırılmasına karar verilmiştir" denildi.

Açıklamada söz konusu oranın günlük olarak solo bazda hesaplanmasına, mevcut aşımalar giderilinceye kadar yeni bir işlem yapılmamasına ve bu mahiyetteki vadesi gelen işlemlerin yenilenmemesine karar verildiği de ifa de edildi. Karar koronavirüs salgınına bağlı koşullar ortadan kalkıncaya kadar geçerli olacak.

TL'yi yabancıya vermeyecek

Yurtdışında swap yapmasa da bankalar hem yabancı bankalarla hem de yurtdışındaki şubeleriyle TL işlemleri yapıyordu. TL mevduat, repo gibi işlemleri olan bankaların bu işlemlerine de sınır geldi. Konuya yakın kaynakların değerlendirmesi "BDDK 'TL sadece Türkiye içinde işlem görsün' hedefiyle hareket ediyor" şeklinde. Bankalar swap yapmasa bile TL'yi diğer işlemlerle dışarıya verdiklerinde yabancıların bunu spekülatif döviz alımında kullanabildiği ve bunun önüne geçilmesinin hedeflendiği belirtiliyor.

Dolar ne kadar oldu? (07.05.2020)

Dolar kuru Ağustos 2018'deki tarihi zirvesine biraz daha yaklaşıırken S&P Türkiye'nin kredi notunu sabit tuttu. Üst düzey Fed yetkilisi Türkiye ile swap anlaşması yapılmayacağını sinyallerini vermesi piyasalarda negatif yorumlandı. BDDK'ya döviz işlemleri üzerinde kontrolü artıran yeni yetkiler tanındı. Hazine ve Maliye Bakanı Berat Albayrak dün yabancı yatırımcılara Türkiye'nin ekonomik durumu hakkında bilgilendirme yaptı.

Dolar/TL güne 7,20 seviyesinin üzerinde başlarken Ağustos 2018'deki tarihi zirvesine biraz daha yaklaşmış oldu. Hazine ve Maliye Bakanı Berat Albayrak dün uluslararası yatırımcılarla bir telekonferansta bir araya geldi. **Bakan burada yaptığı açıklamada, Türkiye'nin serbest piyasa prensiplerinden sapmadığını, rezervlerin sağlam olduğunu söyledi.**

S&P NOTU SABİT TUTTU

Uluslararası kredi derecelendirme kuruluşu S&P Global, Türkiye'nin yabancı ve yerel para cinsinden kredi notlarını B+ ve BB- olarak teyit etti ve görünümü 'durağan' olarak belirtti. **S&P, Türk ekonomisinin bu yıl yüzde 3,1 daralmasını ve 2021'de yüzde 4,2 büyümesini bekliyor.**

FED YETKİLİSİNDEN SWAP İÇİN OLUMSUZ AÇIKLAMA

Fed'in bölge başkanlarından Thomas Barkin Türkiye ile swap anlaşması yapıp yapılmayacağı sorusuna "Swap hattı anlaşmalarının ABD ile karşılıklı güven ilişkisine ve en yüksek kredi standartlarına sahip olan ülkelerle yapıldığını" söyledi.

06-07 Mayıs Dolar/TL

Richmond Fed'den Türkiye açıklaması!

Richmond Fed Başkanı Thomas Barkin, Türkiye ile swap anlaşması sorusuna "Ancak karşılıklı güven tesis eden ülkelere bu imkanın sağlandığı" cevabını verdi.

Richmond Fed Başkanı Thomas Barkin, Türkiye veya başka ülkelere Fed ile para swap imkanı tanınması hakkındaki soruya, ancak "karşılıklı güven" ilişkisi tesis edilen ülkeler ile Fed'in swap anlaşması yaptığı cevabını verdi.

"HER ÜLKE İLE KURULMAZ"

Reuters'ta yer alan habere göre, düzenlenen telekonferansta basın sorularını cevaplayan Barkin, "Her ülke ile kurulmaz" dedi.

Barkin, Fed'in yabancı merkez bankaların tanıdığı imkanların piyasalara istikrar kazandırmayı amaçladığını, kaynak sağlamak için var olmadıklarına dikkat çekerek, Türkiye'nin halihazırda gecelik repo imkanını kullanabildiğini belirtti.

Rüştü BOZKURT

07 Mayıs 2020

Tarımda “istihdam sorununa” başka açılardan bakalım

Virüs salgını insanlık gündemini değiştirdi. TV ekranlarında çok fazla görmediğimiz sağlık akademisyenleri, uzmanlar ve saha uygulamacıları öne çıktı. Yaşanan zorlu krizi aşmanın teknik boyutu kadar, yaşam örgütlenmesinde de sağlıkçıların düşüncelerine başvuruluyor. Öyle anlaşıyor ki, hafızalarda diri kaldığı sürece “sağlık sistemi örgütlemesi” gündemdeki yerini koruyacak.

Sağlık sistemlerinin kriz koşullarına göre örgütlenmesi tartışma gündeminin ilk sırasında yer alırken, ikinci sırada “iklim değişikliğinin etkileri” var. Üçüncü sırada “gıda güvenliği” bağlamında “tarımsal üretim” yer alıyor. Daha alt sıralarda “su yönetimi”, “istihdam”, “barınma”, “ulaşım”, “enerji” ve “eğitim sistemleri” konusunda yeni bir bakışla çözümler aranması önem kazanıyor.

Financial Times’in yayınladığı “tarımsal istihdamın payları” görselini okumaya alışıyorum: Görsel, 1900’den 1990’a kadar Japonya, Almanya, İtalya, ABD, Fransa ve Birleşik Krallık verilerini yansıtıyor. Dikkatimi 80 yıl önce yaşanan büyük bunalıma odaklıyorum: Görselde Japonya dikkat çekici gelişme gösteriyor. Yüzyılın başında toplam istihdamın yüzde 70’ini tarım kesimi oluşturuyor. Yüzyılın ilk yarasının 40 yılında ülkedeki tarım kesimi istihdamı yüzde 70’den yüzde 47’ye düşüyor. Büyük bunalım ve ardından savaş dönemini de kapsayan 1940-1950 arasında tarımdaki istihdam 5 puan yükselerek yüzde 52’ye ulaşıyor. Ardından gelen 10 yıl sonra 1960’da tarım kesimi istihdamı çok hızlı bir düşüşle yüzde 52’den yüzde 30’a iniyor. Yüzde 22’lik bir düşme gerçekleşiyor. Son 60 yılda, 1960’dan 2020’ye düzgün bir azalış sürüyor; tarımsal istihdamın payı yüzde 5’in altına iniyor.

ABD’de durum farklı: Geride bıraktığımız yüzyılın başlarında tarımdaki istihdamın payı yüzde 43. 1940’larda çok az bir tarımsal istihdam artışı var, ama yine de tarımın istihdamdaki payı yüzde 20. Savaş yıllarında yüzde 12’lere iniyor; 1950’den sonra 70 yılda ise yüzde 3’lerin altına iniyor. Savaş yıllarında tarım istihdamında Japonya’nın verdiği tepkiyi ABD vermiyor.

İngiltere’de yüzyılın başında tarım istihdamının payı yüzde 20, 1950’de yüzde 8, 2000’de yüzde 2’nin altına iniyor. Almanya’da 1950’de yüzde 30’a yaklaşan tarım istihdamı 2000’de yüzde 2’ler düzeyine iniyor.

Rakamlarla anlatmak istediğim açık: Tarımsal üretime göre endüstriyel üretim ve hizmet kesiminin verimliliği üç kat ise, büyük krizlerde tarımsal istihdamda artış eğilimi gözlesek bile aldanmayalım. Ciddi fikirler yerine sloganları koymayalım. Daha derin düşünelim, dijital dönüşüm de bugünkü geleneksel mal ve hizmet üretimine göre verimliliği artıracaksa, istihdamdaki gelişmenin yönünü ve hızını değiştirmeyeceğini iyice sorgulamadan ezberlerin peşine düşmeyelim.

Türkiye’de durumu başka yazıda paylaşalım. Yakın coğrafyamızdaki ülkelerde tarımdaki istihdam oranlarına bakalım: İngiltere’de yüzde 1.7, Belçika’da yüzde 1.7, Almanya’da yüzde 2.4, Hollanda’da yüzde 2.7, Danimarka’da yüzde 3,3, Fransa’da 4,3, Yunanistan’da yüzde 16.3, Polonya’da yüzde 18,2... Kişi başına yaratılan gelir ile tarımda çalışanlar arasında ters yönlü bir ilişki var.

Zihninizde bir “medeniyet tasavvuru” yoksa hiçbir konuda tutarlı bir “strateji” kurgulayamayız. “Haydi köyümüze geri dönelim” gibi romantik çağrılar tarımda gerçek yapısal reform alanlarından bakışımızı uzaklaştırır; “kritik kitle talebinin” oluşmasını engelleyebilir. Siyasi iradelerin “oy kaygısını” da dikkate aldığımızda, tarım işletmelerinin ivedi ihtiyaçları olan “rekabet edebilir ölçeklere” erişmesi gecikir; “rekabet edebilir teknolojik donanım” hedefi şaşar ve “rekabet edebilir yönetim anlayışı” olgunlaşmaz.

“Ben bildiğim doğrudur” demeden çeşitliliği ve çok sesliliği artıralım, ölçü koyarak tartışalım ki “dayanıklılığımız” artsın.

Alaattin AKTAŞ

07 Mayıs 2020

“Ya cari açığı finanse edemezsek!”

Kurun yükseldiği ve döviz gelirlerimizin azaldığı her dönem "Ya cari açığı finanse edemezsek" kaygısına kapılırız. Cari açığın finanse edilememesi gibi bir durum kesinlikle söz konusu olmaz... Olmaz, çünkü cari açığın büyüklüğü sağlanan finansmanla sınırlıdır.

Düşünün; geliriniz yetmiyorsa, aylık gelirinize ekleyeceğiniz birikiminiz yoksa, size kimse borç vermiyorsa, kredi kartınızın limiti dolmuşsa harcama yapmanız mümkün mü? Değil, çünkü olmayan para harcanamaz.

O meşhur korkumuz yine depreşti. İhracat çakıldı ya, turizmden pek bir şey beklenmiyor ya, taşımacılık durdu duracak ve buradan da fazla döviz gelmeyecek gibi ya... Şu durumda tüm ana döviz geliri kalemlerimiz kurur gibi olduğuna göre ne yapacağız, nasıl yapacağız da cari açığımızı finanse edeceğiz, diye düşüncelere dalıverdik yine.

Yani korkuyoruz “Ya cari açığı finanse edemezsek” diye. Peki korkmalı mıyız?

Cari açık dediğimiz kavram, döviz giderinin döviz gelirinden fazla olması.

Cari denge kalemlerinin giderde ithalat, gelirden ise ihracat, turizm ve taşımacılıktan oluştuğunu varsayalım.

Örneğin ithalat için 100 dolar harcamanız gerekiyor. Aynı dönemdeki ihracat 60 dolar, turizm geliri 10 dolar, taşımacılık geliri ise 5 dolar. Yani toplam gelir 75 dolar. 25 dolar eksik.

Şu durumda ithalat için 100 dolarlık harcama nasıl yapılabilir?

Ödemeler dengesi temel olarak iki bölümden oluşuyor. Cari işlemler dengesi ve finans hesabı. (Sermaye hareketleri ve net hata noksan kalemlerini göz ardı ediyor ve sıfır varsayıyoruz.)

Ödemeler dengesi; adı üstünde, bir dengeden söz ediyoruz. Ne kadar cari açık olacaksa o kadar da finansman olmak zorunda. Çünkü ödemeler dengesinin toplamı sıfırdır.

Yani cari işlemlerde 100 dolarlık gider oluşacak, ama buna karşılık gelir 75 dolarda kalacaksa zaten aradaki fark olan 25 dolar için gereken kaynak finans hesabında sağlanmış demektir.

Yoksa “önce açık verelim, sonra finanse ederiz” gibi bir durum olmaz.

Şimdi, o 25 doları nasıl bulmuş olabilirsiniz? Dikkat ediniz, “Bulmanız gerekir mi” demiyoruz, “Nasıl bulmuş olabilirsiniz” diyoruz; çünkü bu bir tercih değil, zorunluluktur.

25 dolar için temelde iki yol var.

Birincisi; yurtdışından borç almaya bakarsınız.

İkincisi, yurtdışında borç bulmak mümkün değil mi, o zaman da cebinizdeki parayı harcar, yani Merkez Bankası rezervine başvurursunuz. Bunu tabii ki doğrudan gidip Merkez Bankası'ndan döviz alarak değil bankacılık sistemi üstünden yaparsınız.

Başka yollar da var. Birinci ve ikinci olmadı; ne yurtdışından borç bulabildiniz, ne Merkez Bankası'nın rezervi yeterli. O ithalatı da yapmak zorundasınız. Şu durumda 25 doları nasıl bulursunuz?

Yurtiçinde dolar peşine düşersiniz. Bu 25 doları milyar düzeyinde düşünün, dövize talep arttıkça kur da tırmanacak. 25 doları bulabileceksiniz ama dolar kuru bu talep yüzünden tırmandıkça tırmandı ve belki 10 liraya kadar fırladı.

Şimdi düşünüyorsunuz; 25 dolar için bu kurdan alım yapmak akıllıca mı, değil mi, diye. O malı mutlaka ithal edecekseniz 10 liralık kurdan 25 doları alırsınız ve böylece 100 doları tamamlarsınız.

Ya da kur öylesine yükseldi gidiyor ki, o ithalatı bu kur düzeyinden yapmak anlamsızlaşır ve siz de ithalattan vazgeçersiniz.

Bütün bu senaryonun özeti ne mi?

“Parayı bulmadan ithalat yapamaz, yani döviz harcayamazsınız.”

Yani döviz bulmamışsanız zaten açık veremezsiniz.

Dolayısıyla “Cari açığı finanse edemezsek” kaygısı, tümüyle yersiz ve hiçbir zaman gerçekleşmeyecek bir kaygıdır.

Cari açık, finanse edilebildiği ölçüde verilebilir çünkü.

Olmayan para harcanmaz!

Öyle ödemeler dengesine uzanmanıza, ithalatla ihracatla kafanızı karıştırmanıza da gerek yok. İster küçük bir firma ölçeğinde, ister birey olarak düşünün.

Hiçbir ülke, hiçbir kurum ya da şahıs finanse etmediği harcamayı yapamaz!

Aylık 5 bin lira geliriniz var; 3 bin lirayı zorunlu harcamaya ayırdınız, evinizin pek eskimiş olan mobilyasını da 4 bin liraya değiştireceksiniz.

2 bin lira aylık gelirinizden artan tutar, yani 2 bin lira da açığınız kalıyor. O 2 bin lirayı nasıl bulacaksınız...

Ya bir dostunuzdan borç alırsınız...

Ya mobilya mağazasıyla anlaşır senet verirsiniz...

Ya da kredi kartınızı kullanır ve limitiniz uygunsa o şekilde ödeme yaparsınız.

Her üç seçenekte de yaptığınız aslında tek. Borçlanıyor ve o şekilde kaynak yaratarak mobilyanın parasını tamamlıyorsunuz.

Birisi “Seni çok sevdim, al şu 2 bin lirayı eksikliğini tamamla” diyorsa, hibe de olur tabii ki. Ama ülkeler arasında öyle milyar dolarlık hibeler olmaz.

Dolayısıyla kişiden ülkeye uzanan tüm basamaklar için önce para ya da garanti edilmiş finansman, sonra harcama... Sıralama değişmez; önce harcama sonra finansman olmaz.

O yüzden “Döviz gelirimiz azalıyor, cari açığı finanse etmek sorun olacak, zorlanacağız, ne yapacağız” gibi anlamsız görüşlere itibar etmemek gerekir.

Abdulkadir Selvi

aselvi@hurriyet.com.tr

Erken seçime gidilecek mi?

7 Mayıs 2020

Muhalefette demeyeceğim çünkü İYİ Parti farklı düşünüyor ama CHP'nin bir kanadında iktidarın erken seçime gideceği yönünde değerlendirmeler yapılıyor. Koronavirüsle mücadele sürecinde puan toplayan Erdoğan'ın bunu siyasi kazanıma dönüştürmek için erken seçim kararı alacağını savunuyorlar. İYİ Parti o görüşte değil. Erken seçim olmayacağını ve Erdoğan'ın süresini tamamlayacağını düşünüyorlar. Kılıçdaroğlu da erken seçimi olası görmüyor. Ama CHP'ye yakın medya ve partinin ileri gelenlerinin bir kısmı bu yıl erken seçime gidileceği konusunda iddialılar.

Erken seçime gidilecekse bu kararı iktidarın alması gerekiyor. Peki AK Parti'de o yönde bir çalışma var mı? Tek kelime ile yanıt vereyim, yok. AK Parti'de kimle konuşsam erken seçim diye bir gündemimiz yok diyorlar. Ama yine de şeytanın avukatlığını yapıp sormaya devam ediyorum. Bakanlar Kurulu'nda ve MYK toplantısında erken seçim konuşuldu mu? Hayır, yok. Ne Bakanlar Kurulu'nda ne MYK'da gündem dahi olmamış. Bakanlar ve parti yöneticileri Erdoğan'a sorma ihtiyacı hissetmemişler, Cumhurbaşkanı'nın ağzından erken seçim diye bir kelime çıkmamış. Koronavirüs sonrası normalleşme süreci ve ekonomi konuşuluyormuş.

İKİ KRİTİK NOKTA

Erken seçimi tartışırken iki noktayı göz ardı etmemek lazım.

1- Erdoğan erken seçime giderse yeni sistem gereği daha 2023 yılına kadar yapacağı Cumhurbaşkanlığının ilk dönemi de burada sona erer. Daha üç yılı varken Erdoğan neden erken seçime gitsin?

2- Şimdiye kadar Türkiye'yi erken seçime MHP Lideri Devlet Bahçeli götürdü. Bir anlamda erken seçimin anahtarı Bahçeli'nin elinde. 3 Kasım 2002 seçimlerine ve 24 Haziran 2018 seçimlerine Bahçeli'nin çağrısı üzerine gittik. O nedenle erken seçim denildi mi önce Bahçeli'ye bakmak gerekiyor. Bahçeli de "Herkes hesabını 2023'e göre yapsın" dedi. O zaman erken seçim konusuna bir nokta koymak gerekiyor.

İŞTE BAROLARIN YENİ SEÇİM SİSTEMİ

CUMHURBAŞKANI Erdoğan'ın talimatından sonra dün AK Parti'nin hukukçuları baroların seçim sistemiyle ilgili çalışmalara başladı. Barolar, çarşaf liste usulüyle seçime giriyorlar. AK Parti ise nispi temsil sistemini getiriyor. Şimdi "Nispi temsil sistemi demokratik değil" diye bir tartışma başlatmanın anlamı yok. Çünkü milletvekilleri de aynı yöntemle seçiliyorlar. Türkiye Büyük Millet Meclisi seçilirken meşru ama baroların seçiminde meşru değil; böyle bir mantık olmaz.

Sadece seçim sistemi değişmiyor. Aynı zamanda Türkiye Barolar Birliği'nin seçiminde baroların temsil oranları da değişiyor. Mevcut sistemde, Türkiye'deki her baro bir başkan, iki üye olmak üzere 2 artı 1 sistemine göre temsil ediliyor. Bu oran şimdi 1 başkan, 3 üye olmak üzere 3 artı 1 sistemine dönüştürülüyor. Ayrıca her bin üyeye bir delege verilecek. Mevcut sistemde her 300 üyeye karşılık 1 delege veriliyor Türkiye'de Bayburt hariç her ilimizde baro var. Türkiye Barolar Birliği seçiminde, her baronun üye sayılarına göre belirlenmiş bir kontenjan var. Barolar birliği seçiminde 561 kişi oy kullanıyor. En çok üyeye sahip oldukları için İstanbul 137, Ankara 52 ve İzmir 29 delegeyle temsil ediliyor. Anadolu'nun tamamını ikiyle çarpın, bir İstanbul etmiyor. Ha, bir de başka baroların kurulmasına izin verilmesi gibi bir düşünce yok. Baroların birliği korunuyor.

TABİPLER BİRLİĞİ YOK

Bir dönem Türk Tabipleri Birliği'nin seçim sisteminin de değişmesi gündemdeydi. Dün tekrar araştırdım. AK Parti'nin çalıştığı pakette yok. Koronavirüs nedeniyle sağlıkçıların fedakârlıklarının ön planda olduğu bir dönemde Türk Tabipleri Birliği'ne dokunulmuyor. Ama mimar ve mühendis odalarının seçim sistemi de değişiyor.

İTİRAZIM VAR KEMAL BEY

CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu, Cumhurbaşkanı Erdoğan'ı eleştirmek isterken yanlış bir kıyaslama yapmış. Muhalefet lideri Cumhurbaşkanı'nı elbette eleştirebilir. Ama bu darbeye demokrasinin, darbeciyle seçilmiş cumhurbaşkanının aynı kefeye konulmasına yol açmamalı.

Kılıçdaroğlu demiş ki "12 Eylül döneminde kaç kişiydi Türkiye'yi yöneten? 5 kişiydi değil mi? Evren ve diğer 4 kişi. Şimdi kaç kişi var? Bir kişi. O dönem de parlamento açıktı. Danışma meclisi vardı."

İtirazlarımı sıralayacağım.

1- Temelden yanlış bir kıyaslama. Çünkü darbecilerle darbeciler, seçilmişlerle seçilmişler kıyaslanır. Kemal Bey, Evren'le kıyaslanan Erdoğan değil de Ahmet

Necdet Sezer olsaydı o da yanıltı. Çünkü siz darbeyle gelenle milletin oylarıyla seçileni aynı kefeye koymuşsunuz.

2- Sandıkla tankı eşit tutmuşsunuz. Kenan Evren o göreve seçimle değil, darbeyle gelmişti. Erdoğan ise seçimle cumhurbaşkanı oldu.

3- “O dönemde parlamento açıktı” demekle çok büyük bir yanıltı imza atmışsınız. Sanıyorum buna en çok sizden önceki CHP Genel Başkanı Deniz Baykal itiraz edecektir. Çünkü Kenan Evren’in kapısına kilit vurduğu parlamentonun üyesiydi, 12 Eylül’den sonra yasaklı oldu. Kemal Bey, 12 Eylül’de parlamento açık değildi. Tam aksine, Kenan Evren 12 Eylül sabahı ilk iş olarak parlamentoyu kapattı. Parlamentoyu millet seçmişti. Örnek gösterdiğiniz danışma meclisini ise Kenan Evren’in başında bulunduğu Milli Güvenlik Konseyi seçmişti. Parlamentonun arkasında millet iradesi, danışma meclisinin arkasında ise darbecilerin iradesi vardı.

4- Darbeyle gelenle seçimle geleni eşit tutarsanız, o zaman kendi meşruiyetinizi de sorgulamış olursunuz. Erdoğan 3 Kasım 2002 seçimlerinde Ecevit’le yarıştı, Çiller’le yarıştı, Yılmaz’la yarıştı. Bahçeli’yle, Baykal’la yarıştı. Siz CHP Genel Başkanı olduktan sonra sizinle yarıştı. Cumhurbaşkanı adayı oldu, Ekmeleddin İhsanoğlu ve Selahattin Demirtaş ile yarıştı. İkinci kez Cumhurbaşkanı adayı olduğunda bu kez Meral Akşener’le, Selahattin Demirtaş’la, Muharrem İnce ile yarıştı. Oturduğu koltuğa Kenan Evren gibi tankla değil, sandıktan çıkarak geldi.

5- Listeyi çok uzatmak istemiyorum. Ama bir de Kenan Evren darbenin lideriydi, Erdoğan 15 Temmuz’da darbeyi önleyen lider oldu.

BDDK bankalara fazla yüklendi

Esfender KORKMAZ

07 Mayıs 2020

Bankalar imtiyazlı kurumlardır. Çünkü ekonominin kan damarlarıdır. Türkiye de zaman zaman bu bankalar mevduata eksi reel faiz vererek kredilerden yüksek reel faiz alarak tepki çekmiştir. Ancak bunun nedeni spekülasyon bir piyasanın olması ve mevzuatın esnek olmasıdır. Yani sorun siyasi iktidarlardadır. 2001 krizinde batık bankaların ortaya çıkması da, bu dediklerimin bir sonucudur.

Son dönemde, hükümet durgunluktan çıkış için banka kredilerinin genişlemesini istiyor. Bu nedenle kamu bankaları kredi hacmini artırdılar. Çünkü bunların zararını hazine kapatıyor, yani toplum vergileriyle karşılıyor. Özel bankalar ise daha dikkatli olmak zorundadırlar zira iflas riskleri var.

BDDK, özel bankaları kredi vermeye zorlayıcı önlemler aldı. Bunlardan birisi Aktif Rasyosu (AR) dır. BDDK bu yolla, bankaların TL veya döviz olarak topladıkları mevduatın yüzde 100'ünü (Katılım Bankalarında yüzde 80'ini) krediler, menkul kıymetler ve TCMB swap işlemlerinde kullanma zorunluluğu getirdi. Kullanmayanlara para cezası verilecek.

Banka kredilerinin genişlemesi yanında BDDK, bankaların yerli özel sektör ve Hazine tahvilleri almalarını istiyor. Bu yolla da özel sektörün ve devletin nakit ihtiyaçları karşılanması amaçlanıyor.

Yine, BDDK bankaların topladıkları döviz mevduatının bir kısmını da Merkez Bankası'na götürüp takas (swap) yaparak TL'ye dönüştürmelerini istiyor. Bu yolla MB döviz rezervlerinin artması hedef alınıyor.

Bu şartlarda bankalar cezadan kurtulmak için mevduata düşük faiz verecekler ve bu yolla daha az mevduat toplayacaklar. Özellikle döviz mevduatında katsayı 1.25 olduğu için döviz mevduatına daha düşük faiz verecekler. Zaten hükümetinde istediği döviz talebi düşürmek. Ancak burada sorun reel getiri değil zaten kur artıyor. Sorun TL'ye güvensizliğin yüksek olmasıdır. Banka faiz vermezse vatandaş dövizini yastık altına taşır.

Öte yandan bankalar AR'de yüzde 100 oranını tutturmak için, kredileri de artırmak yoluna gidebilir. Bu durumda riski düşürmek isteyenler, kredi faizlerini düşürecek ve bu kredileri sağlam müşterilerine kullanacaklardır. Veya riskleri artacaktır. Bu şartlarda dönmeyen

krediler artarsa ve bu nedenle banka zora girerse, özel bankaların zararı da hazineye yani halkın sırtına binecektir. Özel sektörde zararın sosyalize edilmesi ekonomide kaynak dağılımını ve toplumda gelir dağılımını bozar.

Elbette, katılım bankalarına yüzde 80 oranı ile daha az yük getirilmiş olması da, haksız rekabet yaratacak ve piyasada rekabet şartlarını aksatacaktır.

Dahası mevduatın bir kısmı, yabancı parada daha yüksek olmak üzere Merkez Bankasına karşılık olarak yatırılıyor. Ancak AR' de mevduatın yüzde yüzü üstünden hesaplanıyor. Yani mevduatın bankada değil Merkez Bankasında olan karşılığından da kredi verilmesi isteniyor.

Diğer taraftan dün de yine BDDK; bankaların yurt dışında yerleşik finansal kuruluşlara yapacakları **TL plasmanlar, TL depo, TL repo** ve **TL kredilerin** toplamının bankaların öz kaynaklarının yüzde 0,5'i ile sınırlandırdı. BDDK başkanı bu kararı ; *"Bazı bankaların içeride kredi vermek yerine kaynaklarını yurt dışı türev piyasalarına yönlendirmeyi tercih ettiğini, bunun neticesinde reel sektörün kredi finansmanına erişimde zorlandığı"* şeklinde açıkladı.

Bankalar, ellerindeki TL'yi kısmen kur riskini azaltmak ve kısmen de daha yüksek gelir sağlamak amacı ile yurt dışında plasman yapıyor olabilir.

Sonuç olarak; Eğer olağanüstü durumlarda panik ile karar verir ve piyasaya yanlış müdahale edersek daha büyük riskler yaratmış oluruz.

Rusya'nın S-400 iddiası doğru mu?

Orhan UĞUROĞLU

07 Mayıs 2020

"İlk sahibinden satılık S-400 Uzun Menzilli Bölge Hava ve Füze Savunma Sistemi" diye özetleyeceğim 5 Mayıs tarihli yazım üzerine emekli orgeneral bir okurumdan çok önemli bir mesaj aldım.

Mesajda, Rusya Federasyonunun hükümet yetkililerinin Avia-Pro haber sitesine yaptıkları resmi açıklama şok bir iddia içeriyor.

4 Mayıs 2020 tarihli bu çok önemli iddia içeren haber cumhurbaşkanlığı tarafından yalanlanmadı.

Avia-Pro haber sitesindeki İngilizce metnin Türkçesi şöyle:

"Türkiye'den Amerika Birleşik Devletlerine gönderilen insani yardım olsa olsa gizli S-400 teknolojilerinin transferi için bir paravan olabilir.

Birkaç gün önce Türkiye tarafından Amerika Birleşik Devletleri'ne teslim edilen insani kargoya ek olarak, Rus S-400 hava savunma sisteminin ekipmanlarının bu arada henüz devreye alınmadığı ileri sürülerek Türkiye Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın Washington ile gizli bir anlaşma yaptığından şüphelenildi.

Gönderilen fotoğraflarda görülebileceği gibi hacimli bir kargo hakkında konuşuyoruz -resmi rakamlara göre, bunlar dezenfektanlar, tıbbi maskeler ve solunum cihazlarını içermektedir. Bununla birlikte, Türkiye'deki koronavirüs ile ilgili zor durum göz önüne alındığında, özellikle Türkiye daha önce ABD'den Patriot hava savunma sistemini kullanmayı ve Rus S-400 Sistemi hakkında güvenilirliğini göstermek için bilgi vermeyi talep ettiği ve ilaveten Amerika'dan 10 milyar dolar tutarında borç alma niyetinde olduğu için uzmanlar Erdoğan'ın Trump'la Rusya'ya karşı bu oyunu başlatabileceği görüşündeler.

"Türk S-400'lerinin bir ay önce hizmete girmesi gerekiyordu, ancak Ankara'da öngörülemeyen durumlar açıklandı ve son zamanlarda S-400 konusunda genellikle oldukça kayıtsız kalınmakta. Türkiye'nin daha önce bildirildiği gibi güvenilir bir ortak olmadığı ve bu nedenle ABD'nin Rus S-400 teknolojilerinin aktarılması versiyonunun bu kadar mantıksız görünmediğini unutmamak gerekir. ", -Uzman notları.

Birkaç hafta önce, Türkiye'nin Rus S-400'ün hizmete alınmasını yıl sonuna erteleyebileceği bilgisi ortaya çıktı. (CB sözcüsü İbrahim Kalın açıklaması-OU)

Haber sitesinin yazısına ulaşmak için bu linki kullanabilirsiniz:

Değerli okurlarım,

Dünkü yazımda yer alan uzman görüşü şöyleydi:

"S-400'ler Türk ve NATO uçak ve füzelerini düşman görür. Bu sistemin elektronik şifrelerini ya Rusya bize verecek ya da biz NATO şifrelerini Rusya'ya vereceğiz"

Rus hükümet yetkilisinin iddialarını daha açık yazayım..

- "Türkiye S-400'lerin gizli elektronik şifrelerini 10 Milyar dolar almak için Amerika'ya yolladı..."

Ülkeleri yönetenler yani hükümetler resmen yapamayacakları açıklamaları bazı haber ajansları veya gazeteciler üzerinden yaparlar.

Rus hükümet yetkilisinin Türkiye'yi suçlaması iddiası çok küstahça, çok ağır ve çok çirkin...

İki ülke arasında çok büyük diplomatik kriz yaratacak skandal...

Çünkü Rusya'da hiçbir haber ajansı hükümetin bilgisi dışında böyle bir haber asla yapamaz.

Değerli okurlarım,

Türkiye, Amerika'ya S-400'lerin gizli elektronik şifrelerini vermiş olabilir mi?

Erdoğan, Trump ile Rusya'ya karşı herhangi bir "oyun" içinde olabilir mi?

Cumhurbaşkanlığı ya da Dışişleri Bakanlığı tarafından bu iddiaların acilen yanıtlanması gerekir.

07 Mayıs 2020, Perşembe

BAŞYAZIMEHMET BARLAS

Meğer evlerinde kapalı oturanlar bir an önce Bodrum'a gitmeyi hesaplıyorlarmış

30 büyükşehir ve Zonguldak'ı kapsayan seyahat kısıtlamasının, aralarında Muğla'nın da bulunduğu 7 ilde kaldırılmasının ilk sonuçları belli oldu.

Bodrum'a akın

Buna göre tatil beldelerine araç girişlerinde artış yaşanmış. Bodrum girişine konulan uygulama noktasında ilçeye gelen vatandaşların ateşi ölçülürken, gelenlerin adresleri de ekipler tarafından alınmış. Özellikle yazlıkçıların ilçeye geldiği belirtilirken, yasağın kalkmasıyla birlikte Bodrum'a, farklı illerden yaklaşık 6 bin araç gelmiş. Bodrum'un en işlek yerlerinden olan Cumhuriyet Caddesi'nde de hafta içi ve mesai saati olmasına rağmen trafik yoğunluğu gözlenmiş. İlçedeki araç trafiğinin yüzde 25 oranında arttığı bildirilirken, ilçeye girişlerin, hafta sonuna kadar artarak devam etmesi bekleniyormuş.

Tatil rüyası

Evet... İşte biz böyleyiz. Demek evlerimizde kapalı dururken, bir yandan da Bodrum'un, Marmaris'in rüyasını görüyormuşuz. Bu arada sürekli tekrarlanan bir haberin sırrına da ulaşmış oluyoruz. Bilindiği gibi okullar ne zaman tatile girseler uçaklarda, otellerde yer bulunmaz olur. Yani bizler çocuklarımızın hatırı için çalışıyoruz galiba. Okullar tatil olur olmaz büyükler de tatil yapıyor. Refah toplumu düzeyine ulaşmış olmamızı başka türlü nasıl izah edebiliriz ki?

Trump panikte

Bu arada dünyadaki tüm ülkeler Türkiye gibi olağan koşullara yakın yaşam sürdüremiyorlar. Mesela Trump, ABD'li uzmanların **'Etkili bir tedavi ya da aşı bulunana kadar koronavirüsün büyük bir tehdit olmaya devam**

edeceği' açıklamalarını da reddederek, **"Aşı olsun ya da olmasın, virüs gidecek ve biz normale döneceğiz"** demiş.

İntiharlar artıyor

Ülkede bazı eyaletlerin Kovid-19 önlemlerini gevşetmeye başladığına işaret eden Trump, **"Ülke ekonomisi yeniden faaliyete geçirilirken ölümler olabilir çünkü artık insanları evlerine kapatmayacaksınız. Ancak aynı zamanda sosyal mesafeyi koruyacak, ellerimizi yıkayacağız."** demiş.. ABC News'a demeç veren Trump, Kovid-19 önlemleri nedeniyle işlerini kaybeden kişilerin psikolojik sorunlar yaşamaya başladığına dikkati çekerek, **"Ülkede onlara bir bakın. İnsanlar aşırı dozdan ya da intihardan ölüyor. İnsanları işlerine geri döndürmeliyiz, biz de önlemleri gevşeterek bunu yapıyoruz."** diye konuşmuş..